

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ทำการศึกษาคั้งนี้ คือ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 268 คน ที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ในจังหวัดเชียงใหม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 24 อำเภอ 149 ตำบล และ 268 กลุ่ม) ภายใต้การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวมจากประชากรทั้งหมดได้ รวมทั้งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการดังนี้(รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1)

1. แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามสถานภาพทางภูมิศาสตร์โดยให้อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดศูนย์กลาง แล้วแบ่งเป็นทิศเหนือ ได้ ตะวันออก ตะวันตก ได้ทั้งหมด 24 อำเภอ
2. สุ่มตัวอย่างจำนวนอำเภอจาก 24 อำเภอ ตามทิศแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery Sampling) ร้อยละ 50 ซึ่งได้จำนวนอำเภอ 13 อำเภอ และมีจำนวนกลุ่มทั้งหมด 179 กลุ่ม
3. ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยคั้งนี้ ได้แก่ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 179 คน (หรือ 179 กลุ่ม) รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบขั้นตอน (Multi-stage Random Sampng) จำแนกคั้งนี้

3.1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (บุญธรรม กิจปริศาสน์ อ้างอิง จาก Yamane , 1997:725) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของมวลประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า} = \frac{179}{1+179(0.05)^2}$$

ดังนั้นได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 124 กลุ่ม = ประชากรกลุ่มแม่บ้าน 124 คน

3.2 คำนวณหาสัดส่วนที่เหมาะสมต่อประชากรในแต่ละกลุ่มโดยใช้สูตร Negtalon (นำชัย, 2529:94) ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

n_i = จำนวนตัวอย่างสุ่มในแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 1 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

แบ่งเป็นทิศ	จำนวนอำเภอใน จังหวัดเชียงใหม่ (24 อำเภอ)	สุ่มแบบจับฉลาก ระดับอำเภอร้อยละ 50	จำนวน ประธานกลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร(คน)	จำนวนที่สุ่มได้ (คน)
จุดกึ่งกลาง	อ. เมือง	อ. เมือง	27	19
ทิศเหนือ	อ. ฝาง อ. เชียงดาว อ. แม่ฮาย อ. แม่แตง อ. ไชยปราการ อ. แม่ริม	อ. ฝาง อ. ไชยปราการ อ. แม่ริม	11 5 17	8 3 11
ทิศใต้	อ. หางดง อ. สันป่าตอง อ. จอมทอง อ. สอด อ. คอยเต่า อ. อมก๋อย กิ่งอำเภอคอยหล่อ	อ. หางดง อ. สันป่าตอง อ. จอมทอง กิ่งอำเภอคอยหล่อ	18 8 8 5	12 6 6 3
ทิศตะวันออก	อ. พร้าวก อ. คอยสะเก็ด อ. สันทราย อ. สันกำแพง อ. สารภี กิ่งอำเภอแม่ฮอน	อ. สันทราย อ. สันกำแพง อ. สารภี	20 26 14	14 18 10
ทิศตะวันตก	อ. แม่แจ่ม อ. แม่वास อ. เวียงแหง อ. สะเมิง	อ. แม่वास อ. สะเมิง	12 8	8 6
รวม	24 อำเภอ	13 อำเภอ	179 คน	124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด และปลายเปิด เพื่อสอบถามประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ความรู้ความเข้าใจในโครงการของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม รายได้รวมของครัวเรือน รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้าน อาชีพนอกภาคการเกษตร ตำแหน่งทางสังคม การฝึกอบรมด้านเทคนิคเกษตร การได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบล

ในส่วนของคำถามความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ โดยใช้คำถามแบบเลือกคำตอบที่ถูกต้อง (ก,ข,ค,ง) ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด ได้ 0 คะแนน แล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนมาแบ่งช่วงเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน 9-10 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในโครงการสูง

คะแนน 6-8 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในโครงการปานกลาง

คะแนน 3-5 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในโครงการต่ำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ประกอบด้วยคำถามจำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ โดยให้ระดับความคาดหวังดังนี้

ความคาดหวังมาก ให้คะแนน 3 คะแนน

ความคาดหวังปานกลาง ให้คะแนน 2 คะแนน

ความคาดหวังน้อย ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

การทดสอบแบบสอบถาม

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

2. การทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

โดยวิธีของ Spearman Brown นำแบบสอบถามกลุ่มคนที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน จำนวน 10 คน แล้วนำคะแนนมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยเกณฑ์การตัดสินใจค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.70-0.90) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ (พวงรัตน์, 2538)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)

$$r_{tt} = \frac{2r_{xy}}{1+r_{xy}}$$

$$r_{xy} = \frac{N(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2] [N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{tt} = ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

r_{xy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อถือได้

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

x = คะแนนทดสอบข้อที่

y = คะแนนทดสอบข้อคู่

จากการหาความเชื่อถือได้ ทดสอบแล้วปรากฏว่าได้ค่าเท่ากับ 0.890 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 124 คน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงานเอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมการเกษตร และจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS/For Window) แล้วใช้เครื่องมือทางสถิติวิเคราะห์ดังนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ความเข้าใจในโครงการ และความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์การวัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3 คือ คาดหวังมาก ให้คะแนน 3 คะแนน

ระดับ 2 คือ คาดหวังปานกลาง ให้คะแนน 2 คะแนน

ระดับ 1 คือ คาดหวังน้อย ให้คะแนน 1 คะแนน

วัดความคาดหวังโดยคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS) (นำชัย,2534:41) ใช้สูตรดังนี้

$$WMS = \frac{3f_1+2f_2+1f_3}{TNR}$$

TNR

เมื่อ WMS = น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย

f_1 = จำนวนของผู้เลือกคำตอบมาก

f_2 = จำนวนของผู้เลือกคำตอบปานกลาง

f_3 = จำนวนของผู้เลือกคำตอบน้อย

TNR = จำนวนของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

การแปลงคะแนนข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่มแบ่งช่วงคะแนน จากสูตรอินเตอร์ภาคชั้น (กัญญา, 2535:79) ได้ช่วงคะแนนดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อินเตอร์ภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{3-1}{3} = 0.66$$

ดังนั้นจะได้ช่วงคะแนนดังนี้

คะแนน 2.34-3.00 หมายถึง มีความคาดหวังมาก

คะแนน 1.67-2.33 หมายถึง มีความคาดหวังปานกลาง

คะแนน 1.00-1.66 หมายถึง มีความคาดหวังน้อย

3. การทดสอบการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ โดยการหาความแปรปรวน (ANOVA)

4. การวิเคราะห์ถดถอยพหุ(Multiple Regression Analysis) โดยการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัว คือ อายุ รายได้รวมของครัวเรือนของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การฝึกอบรม ตำแหน่งทางสังคม การคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ กับตัวแปรตามคือ ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีสมการ ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6$$

เมื่อ Y = ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และด้านเศรษฐกิจ

a = ค่าคงที่

$b_{1...6}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม เมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระอื่นที่มีอยู่ในสมการได้คงที่แล้ว
x_1	=	อายุของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
x_2	=	รายได้รวมของครัวเรือนของครอบครัวประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
x_3	=	การฝึกอบรมด้านเทคนิคเกษตร
x_4	=	ตำแหน่งทางสังคมของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
x_5	=	การได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบล
x_6	=	ความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

เกณฑ์การวัดระดับสหสัมพันธ์ ippet (น.ป.พ : 148) โดยแบ่งเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ ดังนี้

ค่าของ R_{xy}	แสดงว่า
+0.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก
+0.50 - 0.69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
+0.30 - 0.49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
+0.10 - 0.29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
+0.01 - 0.09	ความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย
-0.01 ถึง -0.09	ความสัมพันธ์ในทางลบและแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
-0.10 ถึง -0.29	ความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ
-0.30 ถึง -0.49	ความสัมพันธ์ในทางลบและปานกลาง
-0.50 ถึง -0.69	ความสัมพันธ์ในทางลบและมากพอสมควร
-0.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางลบและสูงมาก

โดยความสัมพันธ์ในทางลบ (-) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม